

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2000/25/ES, pokud jde o ustanovení o traktorech uváděných na trh v rámci přechodného režimu

(KOM(2010) 607 v konečném znění – 2010/0301 (COD))

(2011/C 107/05)

Samostatný zpravodaj: **pan RANOCCHIARI**

Dne 10. listopadu 2010 se Evropský parlament a dne 24. listopadu 2010 Rada, v souladu s článkem 114 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2000/25/ES, pokud jde o ustanovení o traktorech uváděných na trh v rámci přechodného režimu

KOM(2010) 607 v konečném znění – 2010/0301 (COD).

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 1. února 2011.

Na 469. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. února 2011 (jednání dne 16. února), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 144 hlasy pro, 5 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) je přesvědčen, že snížení škodlivých emisí oxidu uhelnatého, oxidů dusíku, uhlovodíků a částic z motorů určených pro zemědělské a lesnické traktory je nezbytným příspěvkem k dosažení úrovně kvality ovzduší stanovené Evropskou unií.

1.2 EHSV je dále přesvědčen, že především v období globální krize v oblasti finančnictví, hospodářství a zaměstnanosti je třeba pro evropský průmysl výroby zemědělských a lesnických traktorů zajistit pružnost nezbytnou k tomu, aby se umožnil vývoj nových traktorů bez nadměrné hospodářské zátěže, jež není za současné hospodářské situace přípustná.

1.3 EHSV tudíž podporuje návrh Komise, jenž v přechodné etapě zvyšuje na 50 % podíl původně stanovený na 20 % a poměrně zvyšuje pevně stanovená množství, jež jsou zvláště přizpůsobena ku prospěchu malých a středních podniků.

1.4 EHSV se domnívá, že dopad přechodného režimu na životní prostředí nezávisí na jeho době trvání, doporučuje však pevně stanovit datum ukončení platnosti etap, u nichž ještě nebylo stanoveno. Proto se domnívá, že je nezbytné stanovit pro všechny kategorie výkonu v etapě III B a následujících etapách společnou pevnou dobu trvání, která nebude delší než tři roky nebo doba trvání dané etapy.

1.5 EHSV soudí, že mechanismy přizpůsobení a termíny realizace přechodu mezi různými etapami jsou zvláště zatěžující

a náročné pro malé a střední podniky, neboť předpokládané náklady na konstrukční změny zemědělských a lesnických traktorů v důsledku montáže nových motorů a především náklady nutné na výzkum a vývoj a na hodnocení souladu, jsou vždy závažnější pro malé podniky než pro velké průmyslové komplexy.

1.6 EHSV proto podporuje návrh, aby bylo pouze pro malé a střední podniky zachováno pevně stanovené množství motorů, na něž se bude vztahovat výjimka.

1.7 EHSV považuje za zásadní podporovat společné úsilí na úrovni evropské i mezinárodní, které by vedlo k vypracování jednoznačných a všemi přijímaných technických norem podporujících v odvětví obchodní výměnu na světové úrovni za stále užší harmonizace mezních hodnot emisí platných v EU s hodnotami používanými nebo plánovanými v třetích zemích.

1.8 EHSV je přesvědčen, že ideálním místem pro toto harmonizační úsilí bude Evropská hospodářská komise OSN, zejména v rámci dohody o celosvětové harmonizaci z roku 1998.

1.9 EHSV zdůrazňuje, že je nutné monitorovat emise ze zemědělských a lesnických traktorů v reálných podmínkách použití spíše než jen pomocí teoretických testů ve zkušebně motorů, a vybízí Evropskou komisi, aby co nejdříve předložila návrhy na programy shodnosti v provozu.

1.10 EHSV se domnívá, že elektronické systémy hrají zásadní roli při kontrole funkčnosti motorů a systémů následného zpracování, jež jsou potřebné k dosažení stanovených environmentálních cílů.

1.11 EHSV proto navrhuje, aby Evropská komise přijala opatření, jež zabrání falšování kontrolního softwaru a vynutí si přijetí systémů, které omezují činnost zemědělských traktorů, pokud není údržba systémů následného zpracování prováděna řádným způsobem.

2. Úvod

2.1 Směrnice 2000/25/ES se týká vznětových motorů o výkonu 18 až 560 kW určených k montáži do kolových zemědělských a lesnických traktorů. Stanoví mezní hodnoty emisí oxidu uhelnatého, oxidů dusíku, uhlovodíků a částic. Směrnice stanoví mezní hodnoty v jednotlivých etapách při jejich postupném zpříšňování a lhůty pro splnění stanovených požadavků na nejvyšší přípustné úrovni emisí ve výfukových plynech a částic. Příští již pevně stanovené etapy jsou III B (začínající 1. 1. 2011) a IV (začínající 1. 1. 2014). U motorů o výkonu od 37 do 56 kW nebyly stanoveny požadavky týkající se etapy IV, u všech ostatních motorů o větším výkonu pak zatím nebyla stanovena etapa následující po etapě IV. Vzhledem k tomu, že se doba trvání jedné etapy počítá od data povinné platnosti jejich požadavků až do zahájení platnosti požadavků následující etapy, lze v současnosti považovat dobu trvání některých etap (pokud jde o specifické kategorie výkonu) za neomezenou.

2.2 Ustanovení o emisích výfukových plynů zemědělských a lesnických traktorů byly podrobeny úpravám v roce 2005. Právě v rámci těchto změn byly zavedeny přechodné režimy, které umožnily přijmout velmi ambiciózní mezní hodnoty emisí, jež byly zavedeny v krátké době přizpůsobené té, která byla stanovena v USA. Byly zároveň zřízeny, alespoň částečně a zjednodušeně, přechodné režimy podobné tomuto právnímu předpisu, aby se omezilo zatížení lidských a ekonomických zdrojů výrobních podniků. Další právní předpisy v této oblasti, například v Číně, Indii a Brazílii, tyto režimy nestanoví, mají však časově mnohem volnější harmonogramy provádění.

2.3 Systém, který přijala EU, umožňuje výrobcům zemědělských a lesnických traktorů, aby během dané etapy od svých dodavatelů motorů koupil omezené množství motorů splňujících požadavky předchozí etapy. Množství motorů je stanoveno „pouze jednou“ v okamžiku žádosti na základě dvou kritérií:

- procento odbytu (průměrné) traktorů v předchozích pěti letech;
- pevně stanovené množství, jež je s ohledem na svoji omezenou podstatu zaměřeno na malé a střední podniky.

Množství motorů, které přechodný režim připouští, je tedy nezávislé na době trvání tohoto režimu.

2.4 A konečně směrnice Komise 2010/26/EU ze dne 31. března 2010, kterou se mění směrnice 97/68/ES o emisích z motorů určených pro nesilniční pojízdné stroje, kromě jiných opatření zrychlila v duchu vhodného zjednodušení právních předpisů administrativní postup pro žádosti a ověřování v rámci přechodného režimu.

2.5 Stávající návrh Evropské komise bere v úvahu mimořádnou zátěž, které jsou vystaveny konstruktérské podniky v etapě III B, jež jako první obecně nařizuje zavedení systémů následného zpracování výfukových plynů z motorů. Ačkoli tyto technologie jsou již známé a používány v odvětví dopravy velmi těžkých nákladů, musí projít úplnou revizí, aby zohlednily namáhavé provozní podmínky zemědělských a lesnických traktorů. Návrhy samotných traktorů pak musí být zcela přehodnoceny, aby obsáhly systémy následného zpracování.

2.6 Na druhé straně byl evropský průmysl v odvětví výroby zemědělských a lesnických traktorů v roce 2009 podstatně zasažen důsledky globální hospodářské a finanční krize. Tato krize i přes první statistické náznaky oživení má stále vážné dopady na sociální oblast a zejména na oblast zaměstnanosti.

2.7 Návrh na rozšíření flexibility se omezuje pouze na etapu III B, jež se kryje s nejvážnějším obdobím celosvětové krize.

2.8 Návrh Komise stanoví pro konec přechodného režimu etapy III B jednotné časové omezení na rozdíl od zásady postupného zavádění etapy podle jednotlivých kategorií výkonu motorů.

2.9 Přestože je pevné stanovení konce přechodného režimu rozumné pro kategorie výkonu s neomezeným trváním (viz odstavec 2.1), tedy bez ukončení platnosti, nezdá se vhodné, aby doba trvání u ostatních kategorií výkonu nebyla jednotná a rozmezí se lišilo od pouhého jednoho roku do tří let. Obvyklým zdůvodněním takového rozhodnutí je snížení dopadu na životní prostředí. Ve skutečnosti bude celkové množství motorů povolených přechodným režimem určeno při zahájení tohoto režimu podle průměrného procenta prodejů uskutečněných jedním konstruktérem v letech předcházejících jeho požadavku, bude tedy stanoveno pevné množství, které se nemění se změnou doby trvání režimu. Konstruktérský podnik obvykle požádá o toto množství, a tak umožní posoudit dopad opatření na životní prostředí. Doba trvání přechodného režimu tedy nemá žádný další dopad na životní prostředí, protože množství výjimečně povolených motorů je stanoveno předem.

2.10 Aby se předešlo neodůvodněným rozdílům mezi kategoriemi výkonu, je třeba definovat jednotnou dobu trvání přechodných režimů pro všechny kategorie výkonu motorů a upravit návrh Komise tak, aby se tento přístup rozšířil na všechny etapy, které zatím nemají pevně stanovený konec, jako například etapa IV.

2.11 K zachování rozvoje tohoto průmyslu je v rámci ochrany životního prostředí třeba:

- udržet konkurenceschopnost evropského průmyslu zemědělských a lesnických traktorů za současného zmírnění bezprostředních tlaků hospodářské krize;
- umožnit průmyslu další financování činností výzkumu a vývoje ve všech druzích výroby v průběhu etapy III B, zejména těch, které mají uspokojit specializované požadavky;
- omezovat emise vozového parku a povzbuzovat nahrazování zastaralých zemědělských a lesnických traktorů traktory s malým dopadem na životní prostředí a větší úrovni bezpečnosti pro provozovatele. Možnost použít pro potlačení emisí zařízení pro dodatečnou montáž poskytuje pouze malé výhody z hlediska škodlivých emisí a žádné zlepšení bezpečnosti.

3. Návrh změny směrnice

3.1 Návrh předpokládá provedení následujících změn směrnice 2000/25/ES.

3.2 V průběhu etapy III B je povoleno zvýšení podílu motorů určených pro zemědělské a lesnické traktory, které jsou uváděny na trh v rámci přechodného režimu, ve všech kategoriích výkonu. Jedná se o zvýšení výjimečně povoleného množství z 20 % na 50 % předchozího ročního odbytu traktorů nebo jako alternativní možnost poměrné přizpůsobení pevně stanoveného množství motorů, které lze uvést na trh v rámci přechodného režimu.

Platnost těchto opatření končí dnem 31. prosince 2013.

3.3 Navrhovaná možnost tedy předpokládá posílení stávajícího přechodného režimu. Toto řešení nejlépe vyvažuje dopad na životní prostředí a hospodářský přínos v podobě snížení nákladů, aby trh mohl vyhovět novým emisním limitům. Je třeba připomenout, že zvýšení flexibility již bylo ostatně považováno za možné v odst. 8 čl. 4 shora uvedené směrnice 2000/25/ES.

4. Obecné připomínky

4.1 EHSV podporuje přístup Komise, zaměřený na zajištění větší pružnosti při aplikaci různých etap zavádění přípustných mezních hodnot emisí oxidu uhelnatého, oxidů dusíku, uhlovdíků a částic z motorů určených pro zemědělské a lesnické traktory.

4.2 EHSV se ztotožňuje s úsilím Komise, aby byla zachována konkurenceschopná úroveň a zaměstnanost v evropském průmyslu zemědělských a lesnických traktorů, jenž čelí důsledkům mezinárodní finanční a hospodářské krize, ale zároveň se zohlednila nutnost dosahovat vyšší úrovně ochrany životního prostředí a dobrých životních podmínek evropských obyvatel.

4.3 EHSV tudíž podporuje návrh Komise, jenž zvyšuje na 50 % podíl v přechodné etapě u sektorů již zahrnutých do přechodného režimu upraveného směrnicí o emisích výfukových plynů zemědělských a lesnických traktorů z roku 2000 a pozdějšími úpravami, a to pouze pro etapu III B.

4.4 Z obecnějšího pohledu přikládá EHSV zásadní význam podpoře společného úsilí na úrovni evropské i mezinárodní, které by vedlo k vypracování jednoznačných a všemi přijímaných technických norem podporujících globální obchodní výměnu s cílem stále užší harmonizace mezních hodnot emisí platných v EU s hodnotami používanými nebo plánovanými v třetích zemích. Za tímto účelem se jako ideální místo pro jejich vypracování jeví EHK OSN v Ženevě.

4.5 Zvláštní pozornost si zaslouhují malé a střední podniky v tomto odvětví; EHSV soudí, že pružné mechanismy přizpůsobení, termíny realizace a termíny plánované pro přechod mezi různými etapami pro ně představují zvláště velkou zátěž vzhledem k nákladům přizpůsobení strojů a motorů, které jsou samozřejmě závažnější pro malé podniky než pro velké průmyslové komplexy. Z toho vyplývá nutnost zachovat pro malé a střední podniky možnost pevně stanoveného množství výjimečně povolených motorů.

4.6 EHSV konstatuje, že má-li být cíl dosaženo, je nutné nejen stanovit přísné mezní hodnoty, ale také zkušební postupy, které ověří emise v reálných podmínkách použití prostřednictvím plánů pro monitorování emisí z motorů prováděných konstruktéry motorů nebo orgány dohledu v rámci systémů shodnosti v provozu.

4.7 EHSV si je vědom toho, že ambicióznější úroveň snížení emisí vyžadují přijetí systémů následného zpracování, a považuje tedy za nezbytné, aby tyto systémy nemohly být falšovány a aby provozovatelé prováděli správnou údržbu, aby byla zajištěna účinnost po celou dobu očekávané životnosti traktorů. V opačném případě by motory měly horší emise než motory vyhovující zastaralým etapám. Směrnice v současnosti stanoví minimální pravidla údržby a nestanoví žádná pravidla

proti falšování systémů, zejména provozního softwaru. EHSV doporučuje, aby Evropská komise co nejrychleji přijala požadavky, které zamezí provozu zemědělských a lesnických traktorů, nebudou-li systémy následného zpracování správně udržovány, a dále zabráni přístupu třetích stran, které konstruktéři výslovně nepověří, k softwaru, který dohlíží na řádné fungování a na kontrolu emisí.

V Bruselu dne 16. února 2011.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON
